

ADVIES

Advies van het College voor geschillen medezeggenschap Defensie aan de Secretaris-Generaal van het Ministerie van Defensie naar aanleiding van een verzoek om advies inzake tussen:

de Directeur van de Dienst Defensie Materiaal Organisatie (D-DMO), tevens het Hoofd van het Defensieonderdeel (hierna: het HDO)

en

de Defensieonderdeel Medezeggenschapscommissie van de Dienst Defensie Materieel Organisatie ((hierna: de DMC)

gerezen geschillen over:

1. de weigering van het HDO om een nieuwe business case te doen (laten) uitvoeren, naderhand gewijzigd in de weigering van het HDO om een grondige financiële analyse te doen (laten) uitvoeren in verband met de (voorgenomen) maatregel, hierna genoemd;
2. de voorgenomen maatregel van het bevoegde gezag om het Haagse deel van de DMO te verhuizen van Den Haag (Prins Frederikkazerne) naar Utrecht (Kromhoutkazerne).

Aard en inhoud van de geschillen

De voorgenomen maatregel om het Haagse deel van de DMO te verhuizen van Den Haag Prins Frederikkazerne (hierna: PFK) naar Utrecht (de Kromhoutkazerne (hierna: KHK) houdt partijen sinds 2013 verdeeld.

De D-DMO is van mening dat de verhuizing kan plaatsvinden, omdat de Haagse DMO past op de KHK, inclusief werkplekken op het Plein-Kalvermarktcomplex (hierna: PKC) en dat hij voldoende informatie aan de DMC heeft gegeven, zodat de laatste in de gelegenheid is geweest om advies uit te brengen.

De DMC heeft aanvankelijk ernstige twijfel of het Haagse deel van de DMO past in de leegstand van de KHK. Zij stelde zich in het begin op het standpunt dat eerst een integrale business case (hierna: BC) moest worden gemaakt waarin vullingsalternatieven binnen Defensie (Eersten), de Rijksoverheid (Tweeden) en de commerciële vastgoedmarkt (Derden) worden geanalyseerd en een financiële onderbouwing van de voorgenomen maatregel en de daaraan verbonden gevolgen is opgenomen. Naderhand heeft de DMC haar standpunt gewijzigd door aan te geven dat een grondige financiële analyse onontbeerlijk is om een weloverwogen keuze te maken welk vullingsalternatief binnen Defensie het meest geschikt is voor de KHK. Zolang dit niet is gebeurd beschikt de DMC over onvoldoende informatie om een weloverwogen advies uit te brengen, aldus het standpunt van de DMC.

Procedure

Over de (voorgenomen) maatregel is advies gevraagd en overleg gevoerd als bedoeld in artikel 29 BMD. Partijen zijn niet tot overeenstemming gekomen, waarop beiden advies hebben gevraagd aan het College.

Het College heeft op 24 augustus 2016 bij wijze van 'tussenoordeel' partijen geadviseerd het overleg voort te zetten en heeft hiervoor een schikkingsvoorstel gedaan.

Het advies van het College van 24 augustus 2016 ('tussenoordeel') dient hier als ingelast te worden beschouwd (bijgevoegd).

Het College heeft gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid ex artikel 37, vijfde lid, BMD. Op grond van deze bepaling heeft de voorzitter een gesprek met de SG van Defensie gevoerd op 24 juli 2016.

Partijen hebben het overleg nadien onder leiding van een procesbegeleider voortgezet. Het College is middels de nota d.d. 15 september 2016 geïnformeerd over de uitkomst van dit overleg. Verder verzoeken partijen het College om thans over te gaan tot het uitbrengen van een definitief advies. Alvorens hiertoe over te gaan heeft het College besloten een vervolgzitting te houden, opdat partijen hun nota d.d. 15 september 2016 mondeling nader konden toelichten en het College in de gelegenheid was om de informatie in te winnen die zij nodig achtte voor het formuleren van het definitief advies.

Tijdens de vervolgzitting van 7 oktober 2016 heeft het College beslist dat partijen in week 41 onder leiding van de procesbegeleider, de heer T.A. Rodrigues, technisch overleg voeren over het indelingsplan KHK K7/K8 (de vraag 'past de Haagse DMO in de KHK?'), zonder dat een verdringingseffect plaatsvindt en uitgaande van de normering 0,7 per werkplek (niet zijnde een 'special'), 2% flex-schil en maximaal 5% indelingsverlies. De uitkomst van dit technische overleg is relevant voor het bereiken van overeenstemming over de voorgenomen maatregel (de zogenoemde wat-vraag).

Op 14 oktober 2016 informeren partijen (de voorzitter van) het College over de uitkomst van het technisch overleg, zie de door beide partijen getekende nota d.d. 14 oktober 2016.

Gelet op de verwevenheid van beide adviesaanvragen worden beide zaken gevoegd behandeld en volgt één advies van het College.

Standpunt van partijen

Standpunt van het HDO

De belangrijkste redenen om de DMO Den Haag naar de KHK te verhuizen zijn:

- De KHK moet gevuld worden en volgens in opdracht van het bevoegde gezag uitgevoerde onderzoeken, zie in het bijzonder de actualisatie van het rapport 'optimalisatie bezetting KHK', is de Haagse DMO de beste kandidaat voor deze vulling (andere opties betekenen niet volledige vulling van de KHK).
- De verhuizing naar de KHK biedt betere mogelijkheden van samenwerking tussen het CDC en de DMO (efficiëntere ondersteuning van de krijgsmacht) en intensivering van de samenwerking tussen de DMO-onderdelen Projecten, Inkoop, IT en Wapensystemen.
- De mogelijkheid van gezamenlijke huisvesting van de AIVD en de MIVD op de locatie van gebouw 35 op de PFK, waar de Haagse DMO thans is gevestigd (niet-plaatsing betekent dan een extra investering voor een extra locatie in Den Haag, terwijl in Utrecht leegstand is, werkplekken zijn daar beschikbaar, waarvoor al wordt betaald).
- De huisvesting op de KHK biedt meer mogelijkheden voor de doorontwikkeling van de DMO naar een High Performance Organisaties (HPO) (sociale innovatie, het nieuwe werken wordt geïntroduceerd, KHK is moderne, passende huisvesting). Dit draagt bij aan de positionering van Defensie als aantrekkelijke werkgever voor het huidige en het toekomstige personeel.

Het HDO acht het uitvoeren van een tweede BC c.q. het opnieuw doen uitvoeren van een grondige financiële analyse niet opportuun. Er is al voldoende onderzoek geweest. Uit die onderzoeken (BC van de ArrangeGroup, analyse van de Bestuursstaf en de CDS, validering door de ADR) zijn geen doorslaggevende argumenten naar voren gekomen om de voorgenomen maatregel te heroverwegen.

Het uitgebreide adviestraject is met de benodigde zorgvuldigheid doorlopen, de zienswijze van de medezeggenschap is betrokken bij de besluitvorming. Het traject loopt al lang en de financiële belangen zijn groot. Het HDO wil het traject niet herhalen, het is nu tijd om tot een besluit te komen.

Het tussenoordeel van het College, inhoudende dat partijen open en reëel overleg moeten voeren en in gezamenlijkheid moeten onderzoeken welke uitgangspunten gelden voor de voorgenomen maatregel en welke onderzoeksvragen wel, en welke niet door partijen kunnen worden beïnvloed, is serieus genomen. Dit heeft geleid tot de nota d.d. 15 september 2016 die in gezamenlijkheid is opgesteld.

Op grond van de cijfers die in deze nota zijn genoemd, heeft het HDO opnieuw geconcludeerd dat er voldoende ruimte is/beschikbaar komt op de KHK om de Haagse DMO te huisvesten. Het HDO vraagt het College om positief te adviseren om tot uitvoering van het voorgenomen besluit tot verhuizing van de Haagse DMO naar de KHK over te gaan. Het stelt dat het College dient te toetsen of de procedure op grond van het BMD naar behoren is toegepast en of het bevoegde gezag in redelijkheid tot zijn besluit kan komen.

Standpunt van de DMC

De DMC is van mening dat een deugdelijke onderbouwing, afweging van de voorgenomen maatregel en de gevolgen ervan, ontbreekt. De (D)MC heeft vanaf 2013 bij herhaling gevraagd om een kosten- en batenanalyse, betrekking hebbende op de in 2013 genoemde alternatieven, maar ook om nieuw onderzoek, middels een tweede BC, naar andere alternatieven voor de vulling van de KHK. De DMC heeft in dit verband gevraagd wat de opties zijn indien het onderzoek wordt uitgebreid naar de zogenoemde 'Tweeden en Derden' op de vastgoedmarkt in de Utrechtse Regio) en alternatieven voor de PFK. De financiële gevolgen voor de bedrijfsvoering en rechtspositionele gevolgen moeten eveneens worden geraamd en in de afwegingen worden betrokken.

De DMC wilde eerst dat een nieuwe, integrale BC, inclusief vullingsalternatieven binnen en buiten Defensie en de Rijksoverheid, zou worden uitgevoerd, aangezien de eerdere onderzoeken in dit opzicht onvoldoende zijn geweest. In de loop van de procedure die bij het College aanhangig is gemaakt, is dit standpunt bijgesteld. Nu stelt de DMC dat een grondige financiële analyse onontbeerlijk is om een weloverwogen keuze te maken welk vullingsalternatief binnen Defensie het meest geschikt is voor de KHK. De DMC heeft ook na het voortgezette overleg dat heeft geresulteerd in de nota van 15 september 2016 nog steeds twijfels geuit of het Haagse deel van de DMC past in de leegstand van de KHK. De DMC wijst erop dat de leegstand niet mag worden vergroot indien daar een verdringingseffect aan ten grondslag ligt. Bovendien moeten de norm van 0,7 werkplek per vte en de standaardmarge voor indelingsverliezen (5%) en flexibele schil (2%) worden toegepast bij het vaststellen van de benodigde werkplekken.

In 2013 was de vulling van de KHK leidend voor het nemen van de maatregel, nu gaat het kennelijk meer om de organisatorische aspecten. De DMC meent dat het HDO feitelijk een nieuwe voorgenomen maatregel neemt, te weten de voorgenomen verhuizing naar de KHK, waarover separaat overleg moet worden gevoerd.

De verhuizing gaat gepaard met consequenties voor de bedrijfsvoering, deze werken sterker voor de DMO omdat deze eenheid al in een reorganisatie is verwickeld.

De DMC acht de instandhouding van een herkenbare DMO-locatie in de Den Haag van groot belang voor de binding met de Haagse bestuurlijke- en kennisnetwerken.

De DMC merkt op dat het noodzakelijk is om eerst inzicht te hebben in de gevolgen voor de bedrijfsvoering, facilitaire en andere voorzieningen, personeel en HRM-aspecten, en hoe deze gevolgen worden verzacht, alvorens besluiten kunnen worden genomen.

Nu geen overeenstemming is bereikt tussen partijen, kan de voorgenomen maatregel niet worden uitgevoerd, aangezien de maatregel in redelijkheid niet kan worden genomen zonder deugdelijke onderbouwing en aangezien inhoudelijk overleg niet voldoende heeft kunnen plaatsvinden.

Voor zover het College toekomt aan de beoordeling van de voorgenomen maatregel, stelt de DMC dat het toetsingskader daarvoor een meer inhoudelijke beoordeling van de redelijkheid van de voorgenomen maatregel is.

Behandeling ter zitting

Partijen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten op de vervolghoorzitting van 7 oktober 2016. Van deze behandeling ter zitting is een verslag gemaakt dat hier als ingelast dient te worden beschouwd (bijgevoegd).

Technisch overleg

De uitkomst van de vervolgzitting d.d. 7 oktober 2016 is dat partijen in week 41 technisch overleg voeren over het indelingsplan KHK K7/K8 en het College uiterlijk voor 15 oktober 2016 informeren over de beantwoording van de vraag of de Haagse DMO in de KHK past (de zgn. wat-vraag).

Uit de gezamenlijke nota van partijen d.d. 14 oktober 2016 leidt het College af dat per 14 oktober 2016 het volgende vaststaat:

- De Haagse DMO heeft een omvang van 1396 vte's
- Er zijn 211 speciale werkplekken nodig, 'specials', norm 1,0
- Er zijn 830 reguliere werkplekken nodig, $(1396-211=)$ 1185 x norm 0,7
Totaal nodig: 1041 werkplekken

- Er zijn 211 speciale werkplekken op de KHK
- Er zijn 745 reguliere werkplekken op de KHK
- Er zijn 100 reguliere werkplekken op de PKC
Totaal beschikbaar: 1056 werkplekken, waarvan 956 op de KHK

De werkplekken op de KHK worden als volgt gerealiseerd:

- 826 reguliere werkplekken in K7/K8 (inclusief 211 speciale werkplekken)
- 115 reguliere werkplekken in K2
Totaal 941 werkplekken op de KHK

De toe te wijzen werkplekken in KHK K2 en het PKC zijn voorzien in voor Haagse DMO herkenbare 'vlekken' met aaneengesloten werkplekken.

Verder bevat de nota ook kengetallen voor parkeren, legering, PGU-kasten en Restaurantfaciliteiten. Deze voorzieningen zijn onderwerp van nader overleg in het kader van de zgn. hoe-vraag.

Overwegingen van het College

Het College merkt allereerst op dat de voorgenomen maatregel, die in 2013 door het bevoegde gezag ter advisering aan de medezeggenschap is voorgelegd, betrekking heeft op de verhuizing van de Haagse DMO ter vulling van de KHK in Utrecht, dit vanwege het feit dat in de KHK sprake is van leegstand. Zie hiervoor de adviesaanvraag van 17 september 2013. Anno 2016 is deze maatregel nog steeds actueel. Weliswaar is de argumentatie van het bevoegde gezag ter onderbouwing van de voorgenomen maatregel gaandeweg de adviesprocedure verbreed, maar dat neemt niet weg dat de aard en strekking van de (voorgenomen) maatregel gelijk is gebleven. De stelling van de DMC dat het HDO feitelijk een nieuwe voorgenomen maatregel neemt, waarover separaat overleg als bedoeld in artikel 29 BMD moet worden gevoerd, kan het College niet volgen.

⇒ Het College stelt vast dat de voorgenomen maatregel van het HDO uit 2013 in 2016 gelijk is gebleven.

Voorts heeft het College ervan kennis genomen dat de DMC haar standpunt, dat een tweede integrale BC inclusief vullingsopties Eersten, Tweeden en Derden moet worden uitgevoerd, tijdens de loop van de adviesprocedure bij het College heeft gewijzigd. De DMC stelt nu dat een grondige financiële analyse onontbeerlijk is om een weloverwogen keuze te maken welk vullingsalternatief binnen Defensie het meest geschikt is voor de KHK.

Het voormelde heeft tot gevolg dat de argumenten die door partijen naar voren zijn gebracht ten aanzien van een tweede BC geen verdere bespreking behoeven door het College.

- ⇒ Het College stelt vast dat de DMC haar stelling dat een integrale BC moet worden uitgevoerd alvorens kan worden overgegaan tot de beoordeling van de voorgenomen maatregel heeft verlaten. Deze stelling behoeft geen bespreking meer.

Het College wijst erop dat het overleg tussen partijen dient te gaan over voorgenomen besluiten van het bevoegde gezag die de DMO rechtstreeks betreffen en die daarom voor partijen beïnvloedbaar moeten zijn. Zo heeft het College aangegeven dat bijvoorbeeld de beslissing die er toe strekt dat de AIVD en de MIVD gezamenlijk zullen worden gehuisvest op de PFK niet onderworpen is aan medezeggenschap op de overlegtafel van de DMO.

Door tussenkomst van het College hebben partijen in de zomer van 2016 onder leiding van een procesbegeleider overleg gepleegd over de uitgangspunten waarover zij het wel en niet eens zijn. Het gaat om de beantwoording van de vraag of een aangelegenheid op de overlegtafel van partijen thuis hoort en gelet hierop door hen beïnvloedbaar moeten zijn.

Dit overleg heeft geresulteerd in de door beide partijen ondertekende nota van 15 september 2016, waarin opgenomen het overzicht met onderwerpen/factoren die wel dan wel niet beïnvloedbaar zijn (zie bladzijde 6 bovenaan van de nota). Zo achten beide partijen het strategische beleidskader en de directe kosten van de verhuizing, niet beïnvloedbaar, de faciliteiten en de bedrijfsvoering wel beïnvloedbaar en verschillen zij van mening over de alternatieven voor de vulling van de KHK en de vraag of de DMO past op de KHK.

Het College merkt op dat, gelet op het zojuist vermelde, het overleg over de adviesaanvraag uit 2013 tussen partijen in ieder geval niet dient te gaan over de factoren die door beide partijen als niet beïnvloedbaar zijn aangemerkt.

Over de factoren die zij wel beïnvloedbaar achten, dient overleg te worden gepleegd. Het gaat dan over aangelegenheden die naar het oordeel van het College moeten worden geschaard onder de 'hoe-vraag'. Het overleg hierover moet nog plaatsvinden c.q. vindt nu plaats en moet naar behoren worden afgerond.

De twee onderwerpen die partijen verdeeld houden, betreffen de alternatieven KHK en de vraag of de DMO past.

- ⇒ Het College stelt vast dat partijen overeenstemming hebben over de vaststelling van vier van de zes factoren/onderwerpen die op hun overlegtafel wel dan wel niet thuis horen, omdat zij wel dan wel niet beïnvloedbaar moeten zijn op het niveau van de DMO. Over twee factoren/onderwerpen bestaat op 15 september 2016 geen overeenstemming.

Ten aanzien van de Haagse DMO is in 2013 door het bevoegde gezag gemotiveerd aangegeven dat de verhuizing naar Utrecht de meest voor de hand liggende optie is, omdat naar het oordeel van het bevoegde gezag, de Haagse DMO past in de KHK en met de verplaatsing ervan de leegstand in de KHK is opgeheven. De DMC heeft van meet af aan echter ernstige twijfel of de Haagse DMO wel past op de KHK. De vraag 'past de Haagse DMO op de KHK?' is het overleg tussen partijen blijven beheersen. De cijfers ten aanzien van benodigde en beschikbare werkplekken zijn in de periode maart 2013 tot medio september 2016 geregeld aan verandering onderhevig geweest. Dit heeft partijen ook parten gespeeld bij het overleg over de inpasbaarheid van de Haagse DMO.

Partijen zijn in oktober 2016 bijeen geweest om de vraag 'past de Haagse DMO op de KHK?' te beantwoorden.

De uitkomst van dit technische overleg over de cijfers met betrekking tot benodigde en beschikbare werkplekken is, maar het oordeel van het College, van cruciaal belang voor de beoordeling van de voorgenomen maatregel (de wat-vraag) want indien zou komen vast te staan dat de eenheid niet past, kan de voorgenomen maatregel om deze reden niet worden genomen.

De uitkomst van het technische overleg is dat de Haagse DMO past op de KHK, uitgaande van de realisatie van werkplekken in K2 (115 stuks), K7/K8 (826, inclusief 211 speciale werkplekken) en 100 werkplekken in het PKC. Zie de gezamenlijke nota van partijen d.d. 14 oktober 2016. Het betreft werkplekken die herkenbaar worden toegewezen aan de Haagse DMO (herkenbare 'vlekken'). Voorts is geen sprake van verdringingseffect.

De werkplekken in het PKC zijn relevant voor de door de DMC geuite wens om binding te houden met de Haagse bestuurlijke- en kennisnetwerken. Het College gaat er vanuit dat het HDO de toezegging om 100 werkplekken, herkenbaar toegewezen aan de Haagse DMO, gestand doet.

- ⇒ Het College stelt vast dat partijen op 14 oktober overeenstemming hebben over de inpasbaarheid van de Haagse DMO op de KHK.

De DMC meent dat een grondige financiële analyse onontbeerlijk is om een weloverwogen keuze te maken welk vullingsalternatief binnen Defensie het meest geschikt is voor de KHK. Het HDO meent dat hij voldoende informatie ter zake heeft verstrekt.

Wat hier ook van zij en onder de constatering dat het adviestraject onnodig moeizaam en langdurig is geweest, heeft thans naar het oordeel van het College, geen van beide partijen belang bij een nieuwe analyse van de vullingsalternatieven. Daarmee zouden beide partijen weer terug bij af zijn. Noch zou het personeel de gewenste snelle duidelijkheid kunnen worden gegeven, noch zou de dure leegstand op de KHK binnen afzienbare tijd zijn opgevuld. Een nieuwe analyse van de vullingsalternatieven zou onontkoombaar zijn geweest als was gebleken dat de DMO niet past op de KHK. Nu beide partijen in september en oktober 2016 in hun (technisch) overleg overeenstemming hebben bereikt over de inpasbaarheid van de DMO op de KHK, lijkt een nieuwe analyse geen toegevoegde waarde te hebben.

- ⇒ Het College is van oordeel dat een nieuwe analyse van vullingsalternatieven in dit stadium van het proces, namelijk dat partijen overeenstemming hebben over de inpasbaarheid van de Haagse DMO op de KHK, geen toegevoegde waarde meer heeft.

Het College wijst er overigens wel op dat sommige aspecten niet goed te kwantificeren zijn. Het College denkt hierbij aan de HRM aspecten, zoals productieverlies als gevolg van de verhuizing, de flexibiliteit en het absorptievermogen van de medewerkers, ook in verband met het gelijktijdig met de verhuizing invoeren van HNW, de doorontwikkeling naar een HPO en lopende reorganisaties.

Het in kaart brengen van de kosten/baten voor de bedrijfsvoering als gevolg van de verhuizing, zoals parkeerproblematiek, legering, restauratievoorzieningen, de toepassing van rechtspositionele regelgeving e.d., hoort thuis in het overleg tussen partijen over de hoe-vraag. Dit overleg moet nog plaatsvinden.

Wijziging dan wel het ontwerpen van nieuwe rechtspositionele aangelegenheden behoren niet tot het domein van de medezeggenschap, dit onderwerp kan desgewenst worden geagendeerd voor het overleg van de werkgever met de vakorganisaties.

- ⇒ Het College stelt vast dat HRM-aspecten niet te kwantificeren zijn, dat de vaststelling van nieuwe rechtspositionele aangelegenheden of wijziging ervan niet in het domein van de medezeggenschap vallen. De bedrijfsvoeringvraagstukken en de toepassing van rechtspositionele regels hebben betrekking op de hoe-vraag en het overleg daarover moet nog worden gevoerd.

In aansluiting op wat het College al heeft geconstateerd in zijn tussenoordeel, wordt opgemerkt dat het in de adviesprocedure ten aanzien van de voorgenomen maatregel heeft ontbroken aan een adequate en vooral tijdige informatieverstrekking van de zijde van het HDO aan de medezeggenschap. Het gaat dan om informatie die de DMC destijds nodig achtte voor het vervullen van haar adviestaak en waaraan in verband met het doen uitvoeren van de BC door de ArrangeGroup kennelijk behoefte was. Het toenmalige HDE c.q. HDO heeft zich niet willen verbinden aan de opdracht tot het doen van deze BC, en is niet ingegaan op de uitnodiging hiertoe van de (D)MC, waardoor het gezamenlijk formuleren van een opdracht niet heeft plaatsgevonden. Er was tussen partijen geen consensus over de adviesopdracht aan de ArrangeGroup. Evenmin was er sprake van commitment van het bevoegde gezag aan het resultaat. De door de medezeggenschap voor nader onderzoek relevant bevonden gegevens zijn toen onvoldoende verstrekt, waardoor de BC geen volledig, cijfermatig onderbouwd antwoord kon geven op de geformuleerde onderzoeksvragen. Verder is de medezeggenschap niet op enigerlei wijze betrokken geweest in de vervolgonderzoeken die het bevoegde gezag nadien heeft laten uitvoeren ter validatie van de BC. Ook in dit opzicht zijn partijen niet 'gezamenlijk opgetrokken'. De door het HDO gepresenteerde cijfers over de inpasbaarheid van de Haagse DMO, waarbij enerzijds sprake is van macro-cijfers en anderzijds cijfers op micro-niveau (het indelingsplan) zijn in de loop van de procedure niet eenduidig geweest c.q. er is onvoldoende aandacht geweest voor het geven van een adequate verklaring waarom de cijfers zijn gewijzigd. Ook in dit opzicht ontbreekt transparantie. Het voormelde heeft er (mede) toe geleid dat partijen in hun standpunten zijn verhard en dat het adviestraject tussen partijen een bijzonder lange periode heeft bestreken.

- ⇒ Het College stelt vast dat adequate en vooral tijdige informatieverstrekking door toedoen van het HDO, het bevoegde gezag, niet heeft plaatsgevonden en dat partijen niet gezamenlijk zijn opgetrokken bij het formuleren van onderzoeksopdrachten. Dit heeft geleid tot onnodige verharding van de standpunten en tot een onnodig lang adviestraject.

Het College heeft een andere, doch op grond van het BMD geoorloofde, wijze van geschilbeslechting beproefd door ten volle invulling te geven aan zijn primaire taak op grond van artikel 37, tweede lid, BMD, te weten het trachten een minnelijke schikking tot stand te brengen tussen partijen.

In dit kader heeft het College tevens gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid om personen te horen als bedoeld in artikel 37, vijfde lid, BMD. De voorzitter heeft overleg gevoerd met de SG van Defensie. Dit overleg diende om te onderzoeken of van de zijde van de SG een bijdrage kon worden geleverd aan de oplossing van het geschil, bijvoorbeeld in de sfeer van faciliteiten voor het personeel van de Haagse DMO.

Verder heeft het College partijen twee keer, met een concrete opdracht, verwezen naar de overlegtafel. Dit nadere (technisch) overleg onder leiding van de procesbegeleider heeft ertoe geleid dat partijen in september en oktober 2016 belangrijke stappen hebben gezet. Hoewel deze bijeenkomsten vruchtbaar zijn geweest, heeft een afronding van de adviesprocedure over de wat-vraag, waarbij overeenstemming wordt bereikt over de inhoud van de maatregel niet plaatsgevonden.

Vervolgens rijst de vraag of het College partijen opnieuw naar de overlegtafel zal verwijzen in verband met de afronding van de adviesprocedure over de voorgenomen maatregel (de wat-vraag). Het College heeft na ampel beraad besloten dat niet te doen. Het College is van oordeel dat partijen het meest gebaat zijn met voortgang aangezien de onderhavige adviesprocedure ex artikel 29 BMD al ruim drie jaar loopt en frequent onderwerp van overleg wel of niet in mandaat of werkgroep tussen partijen is geweest.

Ondanks het feit dat de tot nu toe gevolgde procedure geen schoonheidsprijs verdient, omdat het HDO de informatievoorziening - zijn 'haal- en brengplicht' – niet goed heeft ingevuld, meent het College dat het verstrekken van duidelijkheid bijdraagt aan het groeien van het besef bij partijen dat zij 'door moeten'. Het personeel van de DMO heeft ook recht op die duidelijkheid.

Nu is vastgesteld dat de Haagse DMO past op de KHK, dient het overleg over de 'hoe-vraag' zo spoedig mogelijk de onverdeelde aandacht van partijen en meent het College dat advisering zijnerzijds over de voorgenomen maatregel (de wat-vraag, de redelijkheid van de beslissing), vullingsalternatieven e.d. niet meer relevant is.

- ⇒ Het College stelt vast dat de adviesprocedure is gevolgd, overeenstemming over de voorgenomen maatregel is niet bereikt. Het College stuurt partijen niet meer terug naar de overlegtafel voor de afronding van de adviesprocedure met betrekking tot de wat-vraag. Advisering door het College over de wat-vraag is niet meer relevant. De hoe-vraag verdient de aandacht van partijen te krijgen.

Het College heeft er goede nota van genomen dat het HDO tijdens de behandeling van de geschillen op de hoorzitting van 7 oktober 2016 heeft toegezegd dat hij verzachtende maatregelen zal treffen in die individuele situaties waarin dit nodig mocht zijn. Bijvoorbeeld indien, gelet op de thuissituatie, het werken in Utrecht min of meer onmogelijk wordt. Er wordt een Commissie Maatwerk ingesteld, waarin ook de DMC kan/zal deelnemen. Bij wijze van overgangsmaatregel kan worden beslist dat een medewerker gebruik kan maken van een werkplek in de Haagse Regio. Andere oplossingen kunnen zijn: meer thuiswerken, meer digitale hulpmiddelen aanbieden.

- ⇒ Het College stelt vast dat het HDO verzachtende maatregelen zal treffen in die individuele situaties waarin dit nodig mocht zijn (maatwerk).

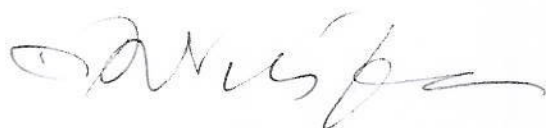
Advies

Het College adviseert de Secretaris-Generaal van het Ministerie van Defensie te beslissen dat partijen het overleg aanvangen over de hoe-vraag die verband houdt met de maatregel inhoudende de verhuizing van de Haagse DMO ter vulling van de KHK, in verband met het opheffen van de leegstand daar.

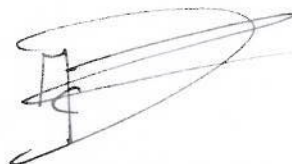

Den Haag, d.d. 27 oktober 2016

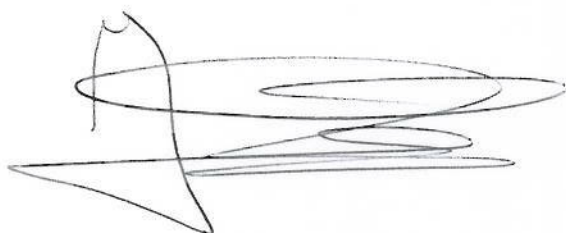
Het College voor geschillen medezeggenschap defensie,

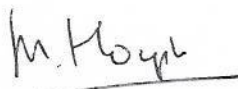
prof. mr. C.R. Niessen
voorzitter

mr. J.C. Dekker
secretaris

kap. H.M. Heemskerk
lid

mr. drs. M.H. Houpt
lid